

Lak bijwerken van een contrabas

In maart 2008 heb ik via Marktplaats een gebruikte ½ contrabas gekocht van het Roemeense fabriekaat Reghin. Hij heeft een massief voor- en achterblad en een ebbenhouten toets en staartstuk. De bas is ongeveer 20 jaar oud en technisch nog in goede staat. Hij is echter veel gebruikt en was nogal beschadigd en mede daarom was de prijs ook heel acceptabel. Nu mag men best kunnen zien dat het een oude bas is maar bepaalde beschadigingen vielen toch wel erg op en op die plaatsen is het onderliggende hout ook niet meer goed beschermd. Ik heb daarom besloten om de lak een beetje bij te werken.

Ik heb via Google geprobeerd of ik iets over het bijwerken van lak kon vinden. Het enige dat in de buurt kwam vond ik op de site StrijkersForum bij het onderwerp "scheuren vullen met lak op alcoholbasis". De gegeven informatie is best interessant maar ik verwacht niet dat de lak op mijn contrabas op alcoholbasis is en ik wil ook liever gebruikmaken van een lak die ik zo in de verfwinkel kan kopen.

Een probleem met de glanzende lak die op mijn instrument is aangebracht is, dat hij niet één kleur heeft. De basiskleur is lichtbruin met een oranje gloed. Naar de randen toe verloopt de kleur echter naar donkerbruin met een donkerrode gloed. Hierdoor is het niet mogelijk om beschadigingen acceptabel bij te werken met één kleur lak.

Er zijn drie soorten beschadigingen. Op het zijvlak, dat tijdens het bespelen tegen je aan rust, zit een kale plek van ongeveer een rijksdaalder groot en de lak er direct omheen is behoorlijk aangetast. Op het voor- en achterblad en op de zijkanten zitten vele kleine beschadigingen zoals krassen en deukjes waar de lak echter meestal niet verdwenen is. De randen van het voor- en achterblad zijn aanzienlijk beschadigd en op de plaatsen waar de bas op rust wanneer je hem op zijn kant legt, is de lak helemaal verdwenen. Deze randen zijn ook erg ruw waardoor je er met je kleding aan kunt blijven haken.

Het handigst is om de bas mee te nemen naar de verfhandel en te kijken of er een mengkleur is die zo goed mogelijk overeen komt met de lichte basiskleur. Voor mijn bas was dat van de transparante interieurlak van het merk Rambo, de kleur "naturel kersen" no. 768. De minimum hoeveelheid is 250 ml waar je wel honderd bassen mee kunt bijwerken. Deze lak is transparant en na het drogen enigszins mat. De uiteindelijke kleur hangt af van de kleur van het blanke hout en van het aantal lagen.

Voor de donkere randen moet je de gekozen lak mengen met een pigment. Bij de verfhandel had men kleine flesjes van 22 ml universele mengkleur van het merk Colorex. De kleur die het beste paste bij de donkere delen van mijn bas was "Oxydrood".

Ik ben begonnen met de bas met een spons goed af te nemen met warm water en hem daarna goed droog te wrijven. De vier snaren heb ik afgenomen met alcohol en zij zijn gewoon blijven zitten tijdens het bijwerken van de lak.

Vervolgens ben ik begonnen met de kale plek op de zijkant. De lak was er niet overal af maar er zaten nog streepjes lak op plaatsen tussen de houtnerf. Met een tekenmesje heb ik deze streepjes lak verwijderd en de beschadiging iets groter gemaakt zodat de randen niet meer gekarteld waren. Daarna heb ik de kale plek en de omliggende aangetaste lak geschuurd met watervast schuurpapier no. 280.

De beschadigde en kale delen van randen van het voor- en achterblad heb ik eerst geschuurd met schuurpapier no. 120 dat om een schuurblok gevouwen was. Vervolgens heb ik nageschuurd met watervast schuurpapier no. 280. Ik heb daarna de bas met de stofzuiger waarop een borstel zat goed schoon gezogen en ook de plaats in de huiskamer waar ik aan het werk was weer goed stofvrij gemaakt. Ik heb de bas vervolgens op twee oude theedoeken op één van de zijkanten gelegd. Voor het lakken maakte ik gebruik van een penseel no. 8 voor de wat grotere vlakken en een klein penseeltje no. 3 voor de minieme beschadigingen.

Vervolgens heb ik alle kale plekken en alle beschadigingen één maal gelakt met de standaard kleur naturel kersen. Voor de minieme beschadigingen gaf dit al een acceptabele verbetering behalve als zij op een plaats zaten waar de kleur donker was. De grote beschadiging op het zijvlak heb ik vier maal behandeld voordat de kleur donker genoeg en de laag dik genoeg was. De kleur was nu goed maar de plek was nog wel wat mat.

Het werkt handig om eerst alle delen te lakken waar je goed bij kunt als de bas op één van de zijkanten ligt. De lak droogt snel en na een uur kun je de bas omdraaien op de andere zijkant en de overige delen lakken.

Voor de minieme beschadigen op donkere plekken en de kale plekken op de randen is lak nodig waar pigment aan toegevoegd is. Ik heb daarvoor een doosje van een filmrolletje gebruik dat goed af te sluiten is en dat ik voor ongeveer 2/3 gevuld heb met de standaard lak naturel kersen. Ik heb er vervolgens wat pigment Oxydrood door gedaan en goed geroerd met een stokje. Ik moest een aantal keren een klein straaltje pigment toevoegen voordat de keur donker genoeg was.

Vervolgens heb ik alle minieme beschadigingen op donkere plekken nog een keer aangetipt met de gemengde lak. Zij vallen nu niet meer op. Alle delen die oorspronkelijk kaal waren van de randen heb ik zo dik mogelijk gelakt met de gemengde lak. Deze beschadiging vallen daardoor ook niet meer op wat betreft kleur maar zijn nog wel wat mat.

Vervolgens heb ik de kale plek op de zijkant en de randen van voor- en achterblad nog een keer licht geschuurd met watervast schuurpapier no. 280 en de bas daarna weer goed stofvrij gemaakt.

Omdat de randen toch de meest kwetsbare delen van de bas zijn, heb ik ze vervolgens over de gehele lengte gelakt met een hoogglans lak van het merk Rambo, Pantser Vernis, blank no. 701. Ook de grote beschadiging op het zijvlak werd hiermee behandeld. Van de minieme beschadigingen werden alleen de wat grotere met hoogglanslak behandeld omdat hele kleine beschadigingen daar toch niet mooier van werden. Deze lak droogt minder snel dan de interieurlak en er moet daarom wel een paar uur gewacht worden voordat de bas op zijn andere kant gelegd kan worden.

De beschadiging op het zijvlak is nog steeds goed te zien hoewel de kleur goed is. Dit komt vooral omdat de originele laag daar nogal dik was en je de overgang tussen oud en nieuw blijft zien ook al vul je de kale plek op met vier lagen lak. Het bijwerken van de randen van het voor- en het achterblad is erg goed gelukt en het is haast niet te zien dat zij bijgewerkt zijn. Ook de minieme beschadigingen zijn veel minder opvallend dan zij waren. Kortom, ik ben tevreden over het resultaat. De door mij uitgevoerde behandeling kostte ongeveer 20 Euro aan lak, schuurpapier en penselen waarvan eigenlijk nog nauwelijks iets gebruikt werd. De totaal benodigde tijd is ongeveer vier uur als de wachttijd niet meegeteld wordt.

Ik kan me voorstellen dat bij een restaurateur van antieke strijkinstrumenten de haren ten berge zullen rijzen als hij mijn methode van lak bijwerken met een normale interieurlak leest maar mijn bas is nu eenmaal geen Stradivarius en als hij lekker speelt en er netjes uit ziet dan is het mij goed genoeg.